

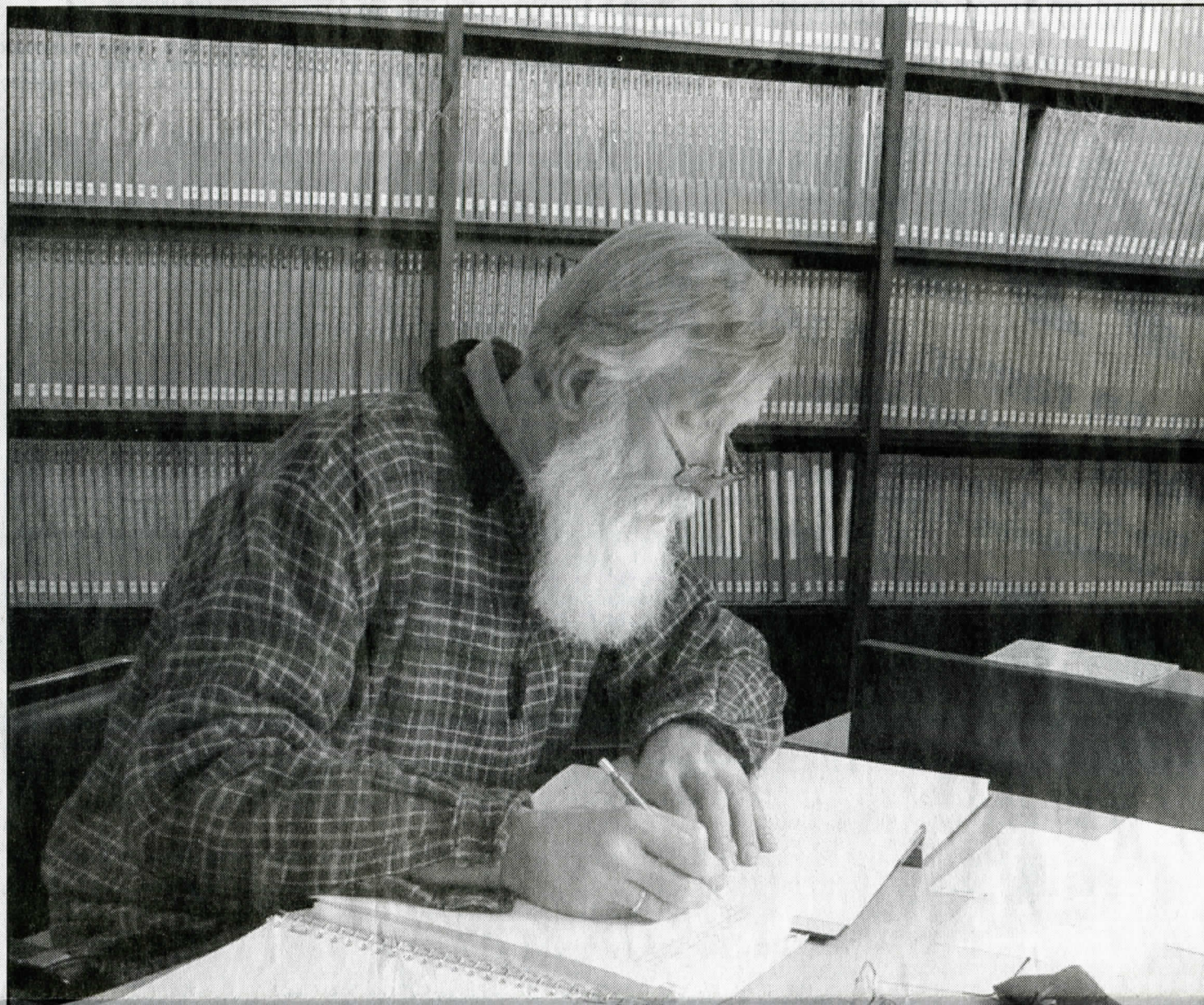
De passie van: **Sebo Abels**

Noordbroek 'bron' van doopsgezinden

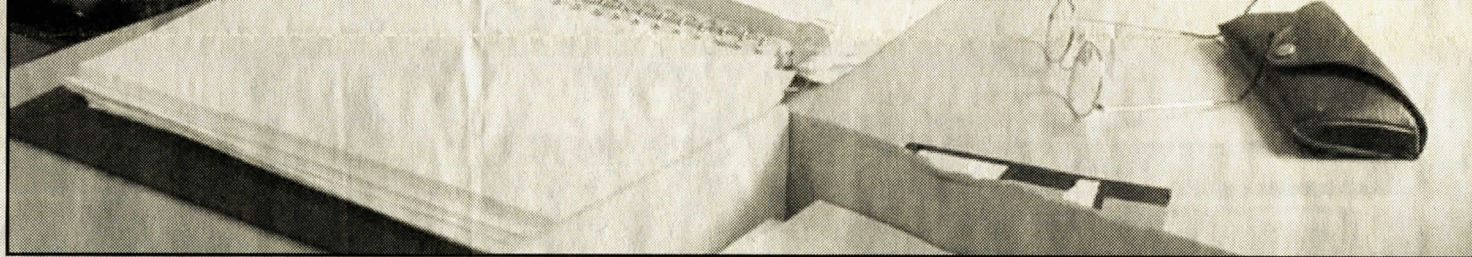
Hij heeft er zo ongeveer zijn levenswerk van gemaakt. Vanaf zijn dertiende is hij al met het onderzoek bezig. Toen kwam hem een stamboom onder ogen, die tot 1742 terugging en waarin zijn opa voorkwam. Het was voor oud-leraar Sebo H. Abels uit Eexterzandvoort (maar afkomstig uit Appingedam) het sein om een onderzoek te starten naar de historie van de doopsgezinden in het Oldambt.

Vijfenvoertig jaar is hij er intussen mee bezig geweest. Met nu twee boeken als resultaat. Abels heeft ze in eigen beheer uitgegeven en stelt op die manier anderen in staat kennis te nemen van zijn lange (en gedegen) mars door instituten en archieven. Voer voor mensen dus die interesse hebben in familie- geschiedenissen en de historie van kerkelijke groeperingen.

Door **Harry Wubs**

Voor een goed begrip van het verhaal van de oud-leraar moeten we terug naar het wold-Oldambt van vroeger. Naar Noordbroek om precies te zijn, eens - in de 16e en 17e eeuw - de hoofdplaats van deze Groninger landstreek en zo ongeveer de bakermat van de Oldambtster doopsgezinden. Met zijn beide boeken wil Abels de mensen inzicht proberen te geven in niet alleen de historie van de doopsgezinden, maar ook in datgene wat hen bewoog en hoe het de geslachten

die dit geloof aanhingen verder verging. Het onderzoek heeft voor Abels in ieder geval een opzienbarende conclusie opgeleverd: de gereformeerden van 1834 stammen bijna zonder uitzondering af van families die (veel) eerder vooral als doopsgezinden door het leven gingen.

Dat wijst op een soort 'kleine luyden' avant la lettre en volgens de oud-leraar was dat ook inderdaad het geval. In zijn *Geschiedenis der doopsgezinden in het Oldambt* gaat hij in op de vraag hoe de doopsgezinde gemeenten in het Oldambt ontstonden en hoe ze zich verder ontwikkelden. Uitgebreid gaat de auteur in op de gebeurtenissen in Noordbroek na de Reductie van 1594, waarbij in feite de provincie Groningen ontstond met de stad als een zich almachtig voelend bestuurder. De stadse regenten kregen het aan de stok met de

Noordbroekster gemeenschap, die zich weinig gezeggelijk toonde en woedend was over het afzetten van de in het dorp geliefde pastoor Henricus Dijckmannus. Noordbroek durfde de stad te weerstaan en het had tot gevolg dat de pastoor in elk geval nog tot schatbewaarder (ontvanger der belastingen) werd benoemd en daardoor in het dorp kon blijven wonen en werken te midden van de gemeenschap die hem dierbaar was.

Abels' onderzoek was dermate intensief dat hij van allerlei gebeurtenissen uit die tijd minutieus verslag kan doen, soms zelfs van uur tot uur. Het mag een bijna uniek bronnenonderzoek worden genoemd. In zijn boek geeft Abels ook een overzicht van de aantallen doopsgezinden in het Oldambt en hoe deze cijfers zich wijzigden in de loop der jaren. Ook geeft hij inzicht in de stichting

van de verschillende vermaningen (doopsgezinde kerkgebouwen) in de 17e en 18e eeuw. Tevens legt hij uit hoe in het begin van de 18e eeuw een doopsgezinde vermaning (kerkdienst) verliep en hoe leden van deze geloofsgemeenschap toen met hun doden omsprongen.

In zijn (driedelig) werk *Doopsgezinde families in het Oldambt (1520-1811)* worden de families beschreven, waarvan de echtparen voor in de invoering van de burgerlijke stand in 1811 zijn getrouwd. Ondanks het feit dat hij tal van gegevens boven water heeft weten te brengen beschouwt Abels - zo blijkt uit het gesprek - zijn onderzoek niet als voltooid. Vaak heeft hij tot aannames moeten besluiten omdat hij het bewijs van zijn beweringen niet met feiten kon staven. Waarschijnlijk staken de feiten wel zo in elkaar als waarvan hij uitging,

▲ Sebo Abels is al sinds zijn derdientige bezig met een onderzoek naar de historie van de doopsgezinden in het Oldambt.

Foto: DCG

maar je weet het natuurlijk maar nooit! De oud-leraar zal - hoewel zijn boeken inmiddels de openbaarheid hebben bereikt - dan ook nog regelmatig in allerlei archieven zijn te vinden voor aanvullend onderzoek. Sebo H. Abels gaf zijn boeken *Geschiedenis der doopsgezinden in het Oldambt* en *Doopsgezinde families in het Oldambt* in eigen beheer uit. Het eerstgenoemde werk kost bij inwerking 19 euro, daarna 24 euro. Het laatst genoemd boek (bestaande uit drie delen) kost bij voorintekening 146 euro (daarna 178 euro). Degene die interesse voor de boeken heeft kan het bedrag (of de bedragen) overmaken op girorekening 1768770 ten name van S. H. Abels te Exterzandvoort.

GD 29-3-02